

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 19. 10. 2022

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu č.: AO-RPMS/2022/00077

Predmet podnetu: video na súkromnom profile na platforme Facebook

Dátum poskytnutia obsahu: 3. 5. 2022

Subjekt: Facebook

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 151 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu evidovaný pod č. AO-RPMS/2022/00077 a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 152 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu výsledok preverenia podnetu.

T: 31. 10. 2022

Z: AO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 19. 10. 2022

Podnet na preverenie č.: AO-RPMS/2022/00077 zo dňa 12. 9. 2022
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: video na súkromnom profile na platforme Facebook
Dátum poskytnutia obsahu: 3. 5. 2022
Subjekt: Facebook

Dátum: 12. 10. 2022

OBSAH PODNETU:

Odôvodnenie podnetu: „*titulky su falosne.*“

Popis nahlásenia obsahu platforme:

Kancelária si od podávateľa vyžiadala doplnenie informácie, či predmetný obsah podávateľ nahlasoval platforme. Ku dňu vypracovania analýzy podávateľ potrebné údaje neposkytol. Nakoľko však samotné podanie obsahovalo všetky potrebné informácie k identifikácii potenciálneho nelegálneho obsahu, Kancelária vykonala analýzu predmetného príspevku.

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách:

§ 110 ods. 3. písm. q): *Do pôsobnosti regulátora ďalej patrí spolupracovať s on-line platformami na zdieľanie obsahu pri efektívnom, proporcionálnom a nediskriminačnom uplatňovaní pravidiel poskytovania ich služieb,*

§ 151 ods. 2.: *Nelegálnym obsahom sa na účely tohto zákona rozumie obsah, ktorý*
a) *naplňa znaky detskej pornografie alebo extrémistického materiálu,*
b) *podnecuje ku konaniu, ktoré naplňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu,*
c) *schvaľuje konanie, ktoré naplňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu, alebo*
d) *naplňa znaky trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti, trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia alebo trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti.*

§ 151 ods. 3.: *Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať odôvodnenie, prečo môže predmetný obsah predstavovať nelegálny obsah, a musí byť z neho zrejmé, o aký konkrétny obsah ide. Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať aj dátum poskytnutia obsahu a názov platformy na zdieľanie obsahu alebo obsahovej služby nevyžadujúcej oprávnenie podľa tohto zákona, najmä elektronickej periodickej publikácie, spravodajského webového portálu alebo agentúrneho servisu, v rámci ktorých bol nelegálny obsah poskytnutý.*

§ 152 ods. 6.: *Ak regulátor nezačne konanie o zamedzení nelegálneho obsahu a podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu ani neodloží, regulátor označí podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu za neopodstatnený a upovedomí o tom podávateľa.*

Zákon č. 300/2005 Z. z. trestný zákon

§ 422d ods. 1.: *Kto verejne popiera, spochybňuje, schvaľuje alebo sa snaží ospravedlniť holokaust, zločiny režimu založeného na fašistickej ideológii, zločiny režimu založeného na komunistickej ideológii alebo zločiny iného podobného hnutia, ktoré násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy smeruje k potlačení základných práv a slobôd osôb, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.*

§ 422d ods. 2.: *Rovnako ako v odseku 1 sa potrestá, kto verejne popiera, schvaľuje, spochybňuje, hrubo zľahčuje alebo sa snaží ospravedlniť genocídium, zločiny proti mieru, zločiny proti ľudskosti alebo vojnové zločiny spôsobom, ktorý môže podnecovať násilie alebo nenávisť voči skupine osôb alebo jej členovi, ak bol páchatel' alebo účastník tohto činu odsúdený právoplatným rozsudkom medzinárodného súdu zriadeného na základe*

medzinárodného práva verejného, ktorého právomoc uznala Slovenská republika, alebo právoplatným rozsudkom súdu Slovenskej republiky.

§ 423 ods. 1.: *Hanobenie národa, rasy a presvedčenia. Kto verejne hanobí*

a) niektorý národ, jeho jazyk, niektorú rasu alebo etnickú skupinu, alebo

b) skupinu osôb alebo jednotlivca pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania,

§ 424 ods. 1.: *Podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti*

Kto verejne podnecuje k násiliu alebo nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, sexuálnu orientáciu, náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania, alebo verejne podnecuje k obmedzovaniu ich práv a slobôd, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Pri posudzovaní možného výskytu nelegálneho obsahu vychádza Rada z citovaných ustanovení zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách, pričom definícia pojmu „nelegálny obsah“ je odvodená z následne citovaných ustanovení zákona č. 300/2005 Z. z. (trestný zákon), ktoré vymedzujú „nelegálny obsah“ ako napĺňanie podstaty uvedených trestných činov. Z uvedeného vyplýva, že Rada pre mediálne služby je oprávnená konať vo veci zamedzenia šírenia nelegálneho obsahu podľa § 152 zákona o mediálnych službách, v jej kompetenciách však nie je posudzovať kontroverzné, šokujúce či hanlivé tvrdenia a obsahy alebo posudzovať pravdivosť či opodstatnenosť existencie takzvaných „konšpirácií“ či „konšpiračných teórií“, t. j. tvrdení/teórií, ktoré nie sú podložené vedeckými dôkazmi či inými faktami. Zároveň však podľa ods. 3 písm. q) § 110 zákona o mediálnych službách patrí do pôsobnosti regulátora spolupracovať s on-line platformami na zdieľanie obsahu pri efektívnom, proporcionálnom a nediskriminačnom uplatňovaní pravidiel poskytovania ich služieb (tzv. komunitné štandardy alebo iný súbor zásad pre používateľov). Poskytovateľ obsahovej služby je pritom podľa § 152 ods. 8 zákona o mediálnych službách povinný poskytovať regulátorovi túto súčinnosť a na tento účel mu na vyžiadanie poskytovať informácie aj umožniť zriadenie prístupu k svojej službe tak, aby bol výkon týchto činností čo najefektívnejší.

Podávateľ namieta, obsah zverejneného príspevku (video) na súkromnom profile na platforme Facebook

(https://m.facebook.com/beata.zarubova.5/posts/pfbid02gVav5n7dPSPLhJywFRJJwJfV2N45gkWEF6cdtZdh9W5hF3ng2R2YwGG1mgm9TYk9l?_rdr). Podávateľ uvádza, že titulky vo videu sú nepravdivé.

Kancelária si od podávateľa vyžiadala doplnenie informácie, či predmetný obsah podávateľ nahlasoval platforme. Ku dňu vypracovania analýzy podávateľ potrebné údaje neposkytol. Nakoľko však samotné podanie obsahovalo všetky potrebné informácie k identifikácii potenciálneho nelegálneho obsahu, Kancelária vykonala analýzu predmetného príspevku.

Kancelária sa daným podnetom zaoberala na základe ustanovenia **§ 151 ods. 3.:** *Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať odôvodnenie, prečo môže predmetný obsah predstavovať nelegálny obsah, a musí byť z neho zrejmé, o aký konkrétny obsah ide. Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať aj dátum poskytnutia obsahu a názov platformy na zdieľanie obsahu alebo obsahovej služby nevyžadujúcej oprávnenie podľa tohto zákona,*

najmä elektronickej periodickej publikácie, spravodajského webového portálu alebo agentúrneho servisu, v rámci ktorých bol nelegálny obsah poskytnutý.

Predmetný obsah Kancelária preto posudzovala na základe ustanovenia § 151 ods. 2 písm. d) Podanie podnetu týkajúceho sa nelegálneho obsahu:

Nelegálnym obsahom sa na účely tohto zákona rozumie obsah, ktorý naplňa znaky trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti, trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia, alebo trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti.

Dané kritérium Kancelária zvolila s ohľadom na obsah predmetného videa, ktoré sa tematicky viaže k vojne na Ukrajine a k vyšetrovaniu masových hrobov v ukrajinskom meste Buča.

Pri posudzovaní predmetného obsahu platformy z hľadiska možného výskytu nelegálneho obsahu (údajné popieranie zločinov politických režimov a režimov proti ľudskosti) v zmysle § 151 ods. 2 písm. d) Zákona o mediálnych službách Kancelária vychádza ďalej z ustanovení Zákona č. 300/2005 Z. z.:

§ 422d ods. 1.: *Kto verejne popiera, spochybňuje, schvaľuje alebo sa snaží ospravedlniť holokaust, zločiny režimu založeného na fašistickej ideológii, zločiny režimu založeného na komunistickej ideológii alebo zločiny iného podobného hnutia, ktoré násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy smeruje k potlačeniu základných práv a slobôd osôb, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.*

§ 422d ods. 2.: *Rovnako ako v odseku 1 sa potrestá, kto verejne popiera, schvaľuje, spochybňuje, hrubo zľahčuje alebo sa snaží ospravedlniť genocídium, zločiny proti mieru, zločiny proti ľudskosti alebo vojnové zločiny spôsobom, ktorý môže podnecovať násilie alebo nenávisť voči skupine osôb alebo jej členovi, ak bol páchatel' alebo účastník tohto činu odsúdený právoplatným rozsudkom medzinárodného súdu zriadeného na základe medzinárodného práva verejného, ktorého právomoc uznala Slovenská republika, alebo právoplatným rozsudkom súdu Slovenskej republiky.*

§ 423 ods. 1.: *Hanobenie národa, rasy a presvedčenia. Kto verejne hanobí*

a) niektorý národ, jeho jazyk, niektorú rasu alebo etnickú skupinu, alebo

b) skupinu osôb alebo jednotlivca pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania,

§ 424 ods. 1.: *Podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti*

Kto verejne podnecuje k násiliu alebo nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, sexuálnu orientáciu, náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania, alebo verejne podnecuje k obmedzovaniu ich práv a slobôd, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

Daný príspevok (video) zachytáva ukrajinského prezidenta Volodymyra Zelenského v rozhovore s bližšie neurčenými príslušníkmi armády. Zelenskyj odpovedá na otázku jedného z vojakov, pričom kamera ho počas plynulej odpovede sníma z viacerých uhlov. Zároveň je v rámci obrazovej stopy jeho údajné vyjadrenie doplnené formou titulkov v bulharčine a češtine.

Vojak: „A co když nás uvidí? co je v plánu?“

Volodimir Zelenskyj: „Je nám to jedno.“

Iný záber z iného uhla

Volodimir Zelenskyj: „Pokud střelíte, střítejte v noci...“

Iný záber z iného uhla

Volodimir Zelenskyj: „...takže nikdo nebude mít podezření, jak to bylo v Buči.“

Na základe výsledkov analýzy Kancelária dospela k názoru, že dané video formou svojho spracovania a obsahom neobsahuje také informácie, ktoré by boli v rozpore s niektorým z príslušných ustanovení § 422d ods. 1, § 422d ods. 2., § 423 ods. 1. a § 424 ods. 1. Zákona č. 300/2005 Z. z., na základe čoho ďalej konštatujeme, že predmetné video uverejnené na súkromnom profile na platforme Facebook **nesplňa kvalifikačné kritériá pre nelegálny obsah** podľa ustanovenia § 151 ods. 2 písm. d) Zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a Kancelária preto podnet považuje za neopodstatnený v zmysle ustanovenia § 152 ods. 6.: *Ak regulátor nezačne konanie o zamedzení nelegálneho obsahu a podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu ani neodloží, regulátor označí podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu za neopodstatnený a upovedomí o tom podávateľa.*

* * * * *

V súvislosti s predmetným videom uvádzame zistenia uverejnené v článku *Nesprávne titulky u videa se Zelenským šíří prokremelskou propagandu*¹, ktorý bol publikovaný dňa 5. 5. 2022. na stránke českého portálu „AFP - Na pravou míru“, ktorý sa zaoberá fact-checkingom a vyvracaním dezinformácií v online prostredí,

V predmetnom článku sa o tomto konkrétnom videu, ktoré sa v apríli a máji šírilo na sociálnych sieťach, okrem iného uvádza aj:

„... Viac ako 1400 užívateľov Facebooku zdieľalo tento príspevok z 25. apríla 2022...“

„... vo videu vidíme falošné titulky v češtine a pod nimi v bulharčine. Podľa nich mal Zelenskyj vojakom povedať: „Pokud střelíte, střelíte v noci, takže nikdo nebude mít podezření, jak to bylo v Buči.“...“

„... podľa falošných titulkov sa potom má jeden z vojakov pýtať: „A co když nás uvidí? Co je v plánu?“. Na to má Zelenskyj podľa titulkov odpovedať: „Je nám to jedno.“...“

„... toto video s českými a bulharskými titulkami zdieľali taktiež tisícky užívateľov na Slovensku...“

„... dané video, ktoré sa v týchto dňoch šíri na Facebooku, nemá s aktuálne prebiehajúcou vojnou na Ukrajine nič spoločné..., ...titulky v češtine a bulharčine, ktoré sú vo videu nezodpovedajú rozhovoru medzi Zelenským a vojakmi. Toto video bolo vytvorené ako experiment bulharského internetového programu „Majstri éteru“, ktorý si kládol za úlohu demonštrovať, ako jednoducho sa dá manipulovať verejná mienka používateľov na internete...“

„...Film zachytáva Zelenskyjho návštevu frontovej línie v roku 2019 pri dedinke Zolote v Luhanskej oblasti..., ...Zelenskyj diskutuje s vojakmi v ukrajinčine o tom, kedy by bola najvhodnejšia doba k návšteve frontových pozícií, ktoré si chce prezrieť. „Takže teraz by sme sa mohli presunúť na pozície,“ hovorí Zelenskyj. Na to mu jeden z vojakov odpovie: „Navrhoval by som zajtrašie ráno“. „Ak strieľajú, tak strieľajú v noci, takže by bolo zaujímavé ísť tam v noci,“ namietla Zelenskyj. Potom sa s vojakmi baví o tom, akým spôsobom sa na frontu presunú, či pôjdu „Toyotou alebo obrneným vozidlom...“

„... Predmetné video s falošnými bulharskými titulkami bolo pôvodne zverejnené na Facebooku 18. apríla 2022. O niekoľko dní neskôr dňa 21. apríla 2022 sa na populárnom online portáli „Majstri éteru“ objavila deväťminútová reportáž s názvom „Pozor? Vytrollovali vás!“ Redaktorka vo videu podrobne vysvetľuje, ako s kolegami vytvorila video s falošnými titulkami na základe populárnych naratívov ruskej propagandy...“

¹https://napravoumiru.afp.com/doc.afp.com.329H77E?fbclid=IwAR0vqDwDakZWqE1xe9CCvmNHq692I4Zbja_Xdfa4x7gisTlJg45ls3Pm3OI

„... 21. apríla 2022 bol pôvodný príspevok upravený – falošné video bolo nahradené odkazom na článok o celom experimente...“

„... Video sa i po zmazení pôvodnej verzii naďalej šírilo po sociálnych sieťach a o niekoľko dní neskôr sa objavila i verzia s českými titulkami...“

(Preklad AO/RpMS.)

Ako vyplýva z výsledkov analýzy obsahu predmetného videa, údajné vyjadrenia aktérov na videu v ukrajinskom jazyku sú prezentované percipientovi formou titulkov v bulharskom a českom jazyku. Podľa titulkov Zelenskyj vojakom prikazuje, ako majú riadiť streľbu tak, aby nebolo možné určiť pôvodcu streľby a aby nebolo možné identifikovať, čo sa v skutočnosti odohralo v Buči, pričom ak dôjde k odhaleniu, Zelenskyjeho to údajne nezaujima.

Ďalej na základe vyššie uvedených skutočností Kancelária konštatuje že predmetné video bolo intencionálne vytvorené tak, aby titulky v českom a bulharskom jazyku nekorešpondovali z vyjadreniami osôb na videu, ako to aj vo svojom podnete udáva podávateľ. Zároveň však video s danými kvalitami bolo vytvorené na „študijné“ účely pre demonštráciu virálneho šírenia obsahu na sociálnej sieti.

Kancelária konštatuje, že za daných okolností by dané konkrétne video, šírené na platforme, malo obsahovať upozornenie, že informácie v ňom obsiahnuté sú nepravdivé, resp. pri šírení daného video na platforme by mal s ohľadom na jeho „študijnú“ funkciu byť prítomný odkaz na vyhlásenie od tvorcov takéhoto videa, z ktorého by vyplývalo, že informácie vo videu nie sú pravdivé a intencionálne za istým účelom došlo k manipulácii v rámci prezentácie takýchto informácií. Kancelária na základe vyššie uvedených zistení s ohľadom na ustanovenie § 110 ods. 3. písm. q) Zákona č. 264/2022 Z. z.: „Do pôsobnosti regulátora ďalej patrí spolupracovať s on-line platformami na zdieľanie obsahu pri efektívnom, proporcionálnom a nediskriminačnom uplatňovaní pravidiel poskytovania ich služieb,“ informovala prevádzkovateľa platformy o daných skutočnostiach existencie predmetného videa s požiadavkou o efektívne uplatňovanie noriem komunity v kategórii Dezinformácie (IV Zmanipulované videá)².

ZÁVER:

Na základe uvedeného je Kancelária toho názoru, že predmetný príspevok (video) publikovaný na platforme Facebook **nenapĺňa definičné znaky podľa ustanovení § 151 ods. 2. Zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.**

Podnet na preverenie preto Kancelária navrhuje na základe § 152 ods. 6. Zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách posúdiť ako **neopodstatnený.**

---

² <https://transparency.fb.com/sk-sk/policies/community-standards/misinformation/>

Popis posudzovaného obsahu k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. AO-RPMS/2022/00077)

Subjekt: Facebook

Dátum poskytnutia obsahu: 3.5.2022

http adresa:

<https://www.facebook.com/beata.zarubova.5/posts/pfbid02gVav5n7dPSPLhJywFRJJwJfV2N45gkWEF6cdtZdh9W5hF3ng2R2YwGG1mgm9TYk9l>

Na predmetnom videu je ukrajinský prezident Vladimir Zelenskyj v okruhu bližšie neurčených vojakov v poľných uniformách. Odpovedá na otázku jedného z vojakov, pričom kamera sníma scenériu v rámci jednotlivých replík vždy z iného uhla. Vo videu sú titulky v azbuke, ktoré u prekryté aj českými titulkami. Video je sekvenciou daných replík v slučke zopakovaný päťkrát.

Vojak: „A co když nás uvidí? co je v plánu?“

Volodimir Zelenskyj: „Je nám to jedno.“

Iný záber z iného uhla

Volodimir Zelenskyj: „Pokud střelíte, střílejte v noci...“

Iný záber z iného uhla

Volodimir Zelenskyj: „...takže nikdo nebude mít podezření, jak to bylo v Buči.“

(Opäť nasleduje prvý záber s otázkou vojaka.)